

Bölgə

"...O, Naxçıvandır"

Rayonda mədəniyyətin uğurları və nailiyyətləri

Babək Rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsinin müdiri, Naxçıvan MR-in əməkdar mədəniyyət işçisi Aybəniz Babayevanın yaxşı işinin nəticəsidir ki, şöbənin keçirdiyi maraqlı mədəni-kütləvi tədbirlər, təkcə rayonda deyil, eləcə də muxtar respublika ərazisində geniş tamaşaçı kütləsinin marağına səbəb olmuşdur.

Aybəniz Babayeva

1973-cü ildə Babək Rayon Uşaq Musiqi Məktəbində fortepiano müəlliməsi kimi fəaliyyətə başlayan Aybəniz xanım 1978-ci ildə həmin məktəbin müdiri vəzifəsinə seçki yolu ilə seçilmişdir. O, neçə illərdir ki, rayon mədəniyyət və turizm şöbəsinə rəhbərlik edir. İşgüzarlığı, bacarığı, qabiliyyəti və təşəbbüsü ilə böyük hörmət qazanan A.Babayev dəfələrlə, Naxçıvan MR Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin eləcə də rayon rəhbərliyinin təşəkkürlərinə və fəxri fərmanlarına layiq görülmüşdür. Onun rəhbərliyi sayəsində rayon mədəniyyət və turizm şöbəsinin nəzdində yaradılmış dram dərnəyi gördüyü işin bəhrələrindən biridir. Naxçıvan MR Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, Babək Rayon İcra Hakimiyyəti rəhbərliyinin və rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsinin birgə keçirdiyi tədbir çox maraqlı və yaddaqalan olmuşdur. Dram dərnəyi səhnəyə ilk addımlarını Braziliya yazıçısı və dramaturqu Qilyermo Figeredunun «Ezop» tamaşası ilə açdı. Tamaşanın əsas ideyası azad eşqdır. Bu azadlıq isə Ezopun simasında ümumiləşdirilmişdir. Ezop, şagird, filosofdur, ancaq quldur. Özünü filosof, kütəyin, əfəl, araq düşkünü adlandıran Ksanf tərəfindən alınmış bir quldur. Ezop qul olmaqla yanaşı, müdərirdir, öz hüquqlarını tələb edir, azadlıq uğrunda mübarizə aparır. O, azadlığı yalnız haqq-ədalətin qələbəsi ilə əldə edir. Və nəhayət Ezop 3 pərdəli tamaşanın son səhnəsində azad bir insan kimi haqq səsinə qaldırır. Onun çağırışına səs verən qulların qollarından sıvılib atılan zəncirlər tamaşanın ən maraqlı yeri və kulminasiya nöqtəsidir.

Əsər öz dövrünün üzgünlüklerini, eybəcərliklərini xarakterizə edir. Tamaşadakı Ezop sürətini gənc Firdovski Səferov gözəl ifa etmişdi. Özünün peşəkar aktyorluğu və is-

tedadı ilə hamının diqqətini cəlb etmişdi. Tamaşanın quruluşçu rejissoru, eləcə də Ksanf surətinin ifaçısı Yusif Əliyev və Kleya rolunun ifaçısı Çinare Feyzullayevanın çıxışları alqışlarla qarşılandı. Tamaşanın quruluşçu rəssamı Əli Səferli, bəstəkar Şəmsəddin Qasimov olmuşdur.

Tarixin alınmaz qalası - Sədərək

Oğuz türk elinin yurd yeri Azərbaycanın alınmaz torpağı olan qəhrəman Sədərək qalası ulu tarixin neçə-neçə savaqlarının, döyüş meydanlarının istinadgahı olub. Tarixin enişli-yoxuşlu yollarında saysız-hesabsız şəhidlər vermiş oğuz türk eli düşməne heç vaxt əyilməmiş, mərdlik, şücaət göstərərək, hər qarış torpaq uğrunda qəhrəmanlıq salnaməsi yazmışdı.

Azərbaycanın cənub qurtarağı olan Sədərək rayonu 1990-cı ilin avqustunda yaradılmışdır. Cənub-qərbdən 11 kilometr Türkiyə ilə, şimal-qərbdən 24 kilometr məsafədə Ermənistanla həmsərhəddir. Ərazisi 151,34 kvadratkilometrdir.

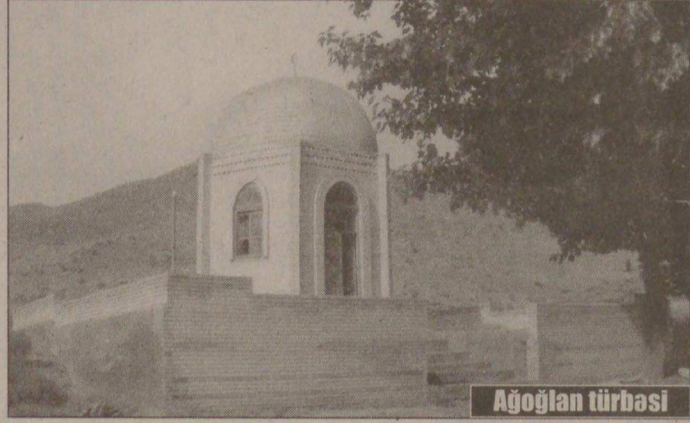
1990-1993-cü illərdə erməni-rus silahlı qruplaşması Sədərək üzərinə 14 dəfə güclü hücum etmiş, lakin hər dəfə düşməni geri oturdulmuşdur. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, 1990-cı il yanvarın 19-20-də rayonun Kərki kəndi ermənilər tərəfindən işğal olunmuşdur.

Son illər ərzində rayon ərazisində arxeoloji qazıntılar nəticəsində Eneolit, Tunc dövrlərinə, antik və orta əsrlərə aid yaşayış yerləri və qəbir abidələri aşkar edilərək öyrənilmişdir. Rayonun cənubunda eradan əvvəl IV-III minilliyə aid yaşayış yeri aşkar edilmişdir. Ərazidə Əjdahan, Cin Təndiri, Cəhənnəmdərə, Şir arxı, Dəhnə, Fərhad arxı, Kültəpə, Ağoğlan, Karvansara və sair tarixi yerlər mövcuddur. Sədərək qalasının izləri bu günədək qalmaqdadır. Rayon ərazisindəki tarixi-memarlıq abidələrindən 3 məscid, orta əsrlərə aid qala xarabalığı, müdafiə istehkamu, Karvansara, Ağoğlan piri, XIX-XX əsrin əvvəllərində tikilmiş hamam binası mühafizə olunur.

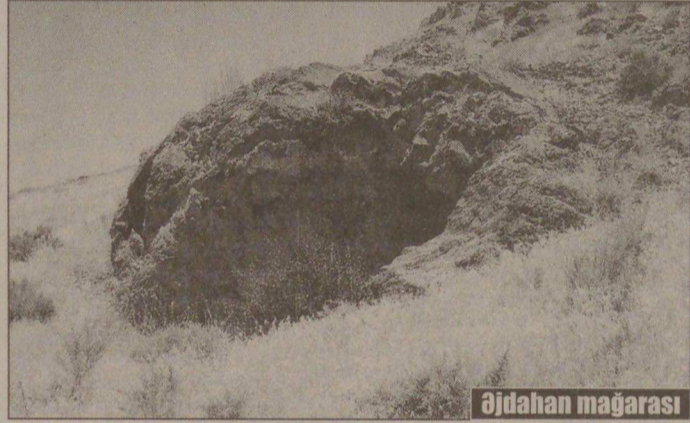
Ağoğlan türbəsi - rayonda yerləşən ziyarətgahlardan biridir. Yerli əhalidən aldığımız məlumata görə, türbə seyid Pərinin qəbiri üzərində tikilmişdir. Seyid Pəri və onun oğlu Ağoğlanla bağlı xalq arasında əfsanə vardır. Əfsanəyə görə Ağoğlan bədnüyyətli dərvişi öldürərək əhalinin firavan yaşayışını və rahatlığını təmin etmişdir.

Əjdahan mağarası - Sədərək kəndindən şimalda qayalığın içərisində arxeoloji abidə. Mağaranın uzunluğu 12 metr, eni 5 metrdir.

Araşdırmalar nəticəsində

Ağoğlan türbəsi

Əjdahan mağarası

Fərhad arxı

Sədərək qalası

mağaranın girişindən erkən orta əsrlərə aid keramika məmulatı aşkar edilmişdir. Yaşayış yerini III-VIII əsrlərə aid etmək olar.

Fərhad arxı - Sədərək rayonunun Sədərək qalasının yerləşdiyi dağın şimal, cənub və qərb ətəyi boyunca uzanan arxeoloji abidə.

Su arxının möhkəmliyini təmin etmək üçün iri daş bloklardan dəstək divarı hövrlənmişdir. Divarın bəzi qismləri Dəmir dövrü üçün xarakterik olan rızalitlərlə möhkəmləndirilmişdir. Fərhad arxını eramızdan əvvəl I minilliyə aid edirlər.

Sədərək qalası - rayon ərazisində yerləşən Vəlidağın cənub-qərb silsiləsi üzərində Son Tunc və İlk Dəmir dövrünə aid arxeoloji abidə. Hələ qədim zamanlarda Anadolu-Sədərək-Naxçıvan istiqamə-

tindəki qədim karvan-ticarət yolu buradan yaxşı müşahidə olunur və nəzarətdə saxlanılırdı. Burada qalaya çıxmaq üçün bütün keçidlərin qarşısını kəsən 2,5 metr enində sikloptipli möhtəşəm müdafiə səddi vardır. Səddin giriş qapısının eni 5 metrdir. Qala divarı boyunca bir neçə yerdə daş tikinti qalıqları və mədəni təbəqə vardır. Qala - şəhərin müdafiə sistemi qədim Naxçıvanın qalatikmə memarlığı üçün seçiyəvi üslubda inşa edilmişdir. Sərgi Anadolu və Şərur ərazisində yaranmış güclü tayfa ittifaqları, dövlət qurumları arasında siyasi münasibətlərin gərginləşməsi ilə əlaqədar olan təhlükələrin qarşısını almaq məqsədi ilə salınmış Sədərək qalası Naxçıvan diyarının siyasi tarixində mühüm rol oynamışdır.

Hüseyn ƏLİYEV,
Naxçıvan